

Čísla a číslovky

Nemine jistě den, kdybychom alespoň jednou nepoužili nějaké číslo. Můžeme vlastně říci, že se bez čísel nedá žít. Bylo tomu tak vždycky?

Nebylo. Člověk zprvu neuměl počítat, ale jak se vyvíjel, měnil se i jeho způsob života, a to jej donutilo počítání vynalezt. Kdo počítání vynalezl? To kdybychom věděli! Určitě to nebyl jeden člověk. Zprvu měli lidé jen jakousi představu o množství, věděli, že něčeho je méně a něčeho více. Uměli asi počítat do dvou nebo tří, možná podle prstů i do pěti. Slovy to však vyjádřit nedovedli.

Přišla ale doba, kdy lidé měli potřebu počet zaznamenat. Vymysleli jednoduché značky - zářezy do dřeva nebo na třásně vázali uzly – říkali jim **kipu**.

Lidé později vymysleli různé číslice. Ve starém Římě používali číslice, které v sobě spojují čárky a velká písmena abecedy. Římské číslice se v Evropě používají déle než 1500 let.

Jak se říká číslicím, kterými píšeme my? Arabské. Vynalezli je sice matematici v Indii, ale o 300 později let je od Indů převzali Arabové. A díky arabským obchodníkům se s nimi seznámila i Evropa.

Napiš, kde ve svém okolí se římskými čísly můžeš setkat?

Podtrhni v textu věty tázací. Vypiš z textu číslovky.

Prohlédni si, jak vypadají starodávné číslice a zkus si je na vedlejší linku také napsat.

řecké číslice:

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι

římské číslice:

I II III IV V VI VII VIII IX X

středověké arabské číslice:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

současné arabské číslice:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

indické číslice:

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ ०

Zkusme se naučit počítat do 10 ve starých jazycích.

	staroindicky	řecky	latinsky
1	eka	heis	unus
2	dva	dúo	duo
3	tri	treis	tres
4	čatur	tettares	quattuor
5	pañča	pénte	quingue
6	šaš	héx	sex
7	sapta	heptá	septem
8	ašta	októ	octo
9	nava	ennea	novem
10	daša	déka	décem

/ Dvanáct hodin denně

Kdybyste denně počítali plných 12 hodin bez přestání od jedničky počínaje, za vteřinu jedno číslo, došli byste k jednomu tisíci zhruba už za 16 minut. K jednomu milionu byste dospěli za více než 23 dní. Na miliardu byste už potřebovali přes 63 dní. A kdybyste se dopočítali k jednomu trilionu? Přibližně za 64 000 let.

K jakému číslu dojdeš po 2 minutách? _____

Kdy dojdeš k číslu 360? _____

K jakému číslu dojdeš po 12 minutách? _____

Jak řada logicky pokračuje?

2, 4, 6, 8 _____ 11, 33, 55 _____

6, 3, 8, 5, 10 _____ 15345, 1534, _____, 15, 1

/ Pokus se vypořádat zákonitosti logické řady a využij svých znalostí z českého jazyka.

les – lovec – lopata - _____

běží – fičí – láme – mává - _____

Alena – Bohumil – Cecílie – Daniel - _____